

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2016. június 22.*

„Előzetes döntéshozatal — 77/388/EGK hatodik irányelv — Hozzáadottérték-adó — A 2. cikk (1) bekezdése — Ellenszolgáltatás fejében teljesített szolgáltatásnyújtások — Fogalom — Közcélú rádiós műsorszolgáltatás — Jogszabályban előírt kötelező díj általi finanszírozás”

A C-11/15. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Nejvyšší správní soud (legfelsőbb közigazgatási bíróság, Cseh Köztársaság) a Bírósághoz 2015. január 13-án érkezett, 2014. december 18-i határozatával terjesztett elő az előtte

az **Odvolací finanční ředitelství**

és

a **Český rozhlas**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: R. Silva de Lapuerta tanácselnök (előadó), J.-C. Bonichot, C. G. Fernlund, S. Rodin és E. Regan bírák,

főtanácsnok: M. Szpunar,

hivatalvezető: Illéssy I. tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2015. december 17-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- az Odvolací finanční ředitelství képviselőjében E. Nedorostková, meghatalmazotti minőségben,
- a Český rozhlas képviselőjében P. Orct advokát,
- a cseh kormány képviselőjében M. Smolek, J. Vlácil, Z. Petzl és T. Müller, meghatalmazotti minőségben,
- a görög kormány képviselőjében G. Konstantinos és A. Dimitrakopoulou, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: cseh.

- a lengyel kormány képviselőjében B. Majczyna, meghatalmazotti minőségben,
- az Egyesült Királyság Kormányának képviselőjében V. Kaye, meghatalmazotti minőségben, segítője: P. Mantle barrister,
- az Európai Bizottság képviselőjében L. Lozano Palacios és Z. Malůšková, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2016. március 17-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a tagállamok forgalmi adóra vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról – közös hozzáadottértékadó-rendszer: egységes adóalap-megállapításról szóló, 1977. május 17-i 77/388/EGK hatodik tanácsi irányelv (HL 1977. L 145., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 9. fejezet, 1. kötet, 23. o., a továbbiakban: hatodik irányelv) 2. cikke 1. pontjának az értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet az Odvolací finanční ředitelství (másodfokú adóigazgatóság, a továbbiakban: adóigazgatóság), korábban Fianční ředitelství pro hlavní město Prahu (Prága város adóigazgatósága, Cseh Köztársaság) és a Český rozhlas (cseh rádió) között azon hozzáadottérték-adó (héta) tárgyában folyamatban lévő eljárásban terjesztették elő, amelynek ez utóbbi a közcélú műsorszolgáltatási tevékenysége keretében adóalanya volt.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 A hatodik irányelv 2. cikkének 1. pontja a következőképpen rendelkezik:

„A [héta] alá tartozik:

1. az adóalany által belföldön ellenszolgáltatás fejében teljesített termékértékesítés és szolgáltatásnyújtás”.

- 4 Az említett irányelv 13. cikke A. része (1) bekezdésének q) pontja előírja:

„A. Bizonyos közhasznú tevékenységek mentessége

(1) Az egyéb közösségi rendelkezések sérelme nélkül, az általuk meghatározott feltételek mellett a tagállamok mentesítik az adó alól a következőket, annak érdekében, hogy biztosítsák az ilyen mentességek megfelelő és egyértelmű alkalmazását, valamint, hogy megakadályozzák az adókijátszásokat, az adókikerüléseket és az esetleges visszaéléseket:

[...]

- q) a közszolgálati rádió- és televízióintézmények, kivéve azok kereskedelmi jellegű tevékenységeit.”

A cseh jog

- 5 A Český rozhlasról szóló 484/1991. sz. törvény 1. cikkének az alapügy tényállására alkalmazandó változata alapján e törvény prágai székhellyel létrehozott egy műsorszolgáltató társaságot, a Český rozhlas. E rendelkezés szerint a Český rozhlas a saját vagyonát kezelő jogi személy, jogokat szerez, és saját igazgatóját alkalmazza.
- 6 E törvény 10. cikke előírja, hogy a Český rozhlas pénzügyi forrásai többek között a különös szabályozással összhangban beszedett rádiódíjakból és a saját gazdasági tevékenységeiből származó bevételekből állnak.
- 7 A rádió- és televíziódíjakról szóló 348/2005. sz. törvény 1. cikkének az alapügy tényállására alkalmazandó változata alapján a rádiódíj a Český rozhlas által nyújtott közszolgáltatás finanszírozását célozza.
- 8 E törvény 2. cikke alapján a rádiódíjat valamely rádiós műsor egyedi, igény szerinti többszörözésére alkalmas műszaki berendezésre tekintettel kell megfizetni a vétel típusától (a továbbiakban: rádió-vevőkészülék) függetlenül, beleértve azt is, amikor e berendezés más célt szolgál.
- 9 Az említett törvény 3. cikke értelmében rádiódíj fizetésére kötelezett az a természetes vagy jogi személy, aki rádió-vevőkészülék tulajdonosa, vagy aki, bár nem tulajdonosa ilyen készüléknek, más jogcímen legalább egy hónapon keresztül rádió-vevőkészüléket birtokol vagy használ.
- 10 Ugyanezen törvény 7. cikke előírja, hogy az díjfizetésre kötelezett személy a jogszabályban kijelölt műsorszolgáltatónak akár közvetlenül, akár meghatalmazott személy útján fizeti meg a rádió- vagy televíziódíjat.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

- 11 A Český rozhlas egy törvény által létrehozott jogi személy, amelynek a fő tevékenysége közcélú rádiós műsorok szolgáltatása.
- 12 A 2006 márciusától decemberéig tartó időszakra vonatkozó kiegészítő adóbevallásokkal a Český rozhlas a héalevonási jogának a további emelését kezdeményezte, kizárva a héalevonáshoz használt együtttható kiszámításából a részére megfizetett rádiódíjaknak megfelelő szolgáltatásokat, amelyeket eredetileg héalevonásra nem jogosító, héamentes szolgáltatásnyújtásokként vallott be. E tekintetben a Český rozhlas azzal érvel, hogy e díjak nem minősülnek a nyújtott közcélú rádiós műsorszolgáltatás díjazásának.
- 13 A Český rozhlas által az említett időszak tekintetében fizetendő héára vonatkozó tíz kiegészítő adómegállapító határozatban a Finanční úřad pro Prahu 10 (Prága város 10. számú adóhivatala) megtagadta az említett szolgáltatásnyújtások kizárását.
- 14 A Český rozhlas panaszt nyújtott be e kiegészítő adómegállapító határozatokkal szemben.
- 15 Mivel e panaszt az adóigazgatóság tíz határozattal elutasította, a Český rozhlas a Městský soud v Praze (prágai városi bíróság, Cseh Köztársaság) előtt keresetet indított e határozatokkal szemben.
- 16 2014. június 6-i ítéletével a Městský soud v Praze (prágai városi bíróság) megsemmisítette az említett határozatokat, és az ügyet visszautalta az adóigazgatóság elé.
- 17 Az adóigazgatóság ezen ítélettel szemben felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a kérdést előterjesztő bírósághoz.

- 18 Ilyen körülmények között a Nejvyšší správní soud (legfelsőbb közigazgatási bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé előzetes döntéshozatal céljából:

„A [hatodik irányelv] 2. cikkének 1. pontja szerinti olyan »ellenszolgáltatás fejében teljesített szolgáltatásnyújtásnak« tekinthető-e a rádió-vevőkészülék tulajdonjoga, birtoklása vagy a használatára vonatkozó, egyéb jogalapról eredő jogosultság alapján, jogszabályban meghatározott összegben, törvény értelmében kötelezően fizetendő díjakból finanszírozott közszolgálati műsorszolgáltatás, amely a hivatkozott irányelv 13. cikke A. része (1) bekezdésének q) pontja értelmében mentes a [héta] alól, vagy ez olyan nem gazdasági tevékenység, amely a hatodik irányelv 2. cikke értelmében egyáltalán nem is tartozik a [héta] alá, és amelyre ezért nem alkalmazandó a hivatkozott irányelv 13. cikke A. része (1) bekezdésének q) pontja szerinti héamentesség?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

- 19 Kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy a hatodik irányelv 2. cikkének 1. pontját úgy kell-e értelmezni, hogy a rádió-vevőkészülék tulajdonosa vagy birtokosa által kötelezően fizetett, jogszabályban előírt díjakból finanszírozott, és a törvény által létrehozott rádiós műsorszolgáltató társaság által végzett olyan közcélú rádiós műsorszolgáltatási tevékenység, mint amelyről az alapügyben szó van, e rendelkezés értelmében vett, „ellenszolgáltatás fejében” teljesített, azonban ezen irányelv 13. cikke A. része (1) bekezdésének q) pontja alapján héamentes szolgáltatásnyújtásnak minősül, vagy úgy kell-e értelmezni, hogy az ilyen tevékenység nem minősül ez említett irányelv hatálya alá tartozó adóköteles ügyletnek.
- 20 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a héarendszer keretében az adóköteles műveletek feltételezik, hogy a felek között ár vagy ellenérték kikötését tartalmazó ügylet jött létre. Ily módon, amennyiben a szolgáltatásnyújtó tevékenysége kizárólag szolgáltatások közvetlen ellenszolgáltatás nélkül történő nyújtásából áll, nem létezik adóalap, e szolgáltatások tehát nem tartoznak a héa alá (lásd: 1994. március 3-i Tolsma-ítélet, C-16/93, EU:C:1994:80, 12. pont; 2009. október 29-i Bizottság kontra Finnország ítélet, C-246/08, EU:C:2009:671, 43. pont; 2011. október 27-i GFKL Financial Services ítélet, C-93/10, EU:C:2011:700, 17. pont).
- 21 Ebből következik, hogy a szolgáltatásnyújtás csak akkor minősül a hatodik irányelv 2. cikkének 1. pontja értelmében „ellenszolgáltatás fejében” teljesítettnek, és így adókötelesnek, ha a szolgáltatásnyújtó és a szolgáltatást igénybe vevő között olyan jogviszony van, amelynek keretében szolgáltatások kölcsönös nyújtása történik úgy, hogy a szolgáltatásnyújtó által kapott juttatás képezi a szolgáltatást igénybe vevő számára nyújtott szolgáltatás tényleges ellenértékét (lásd: 1994. március 3-i Tolsma-ítélet, C-16/93, EU:C:1994:80, 14. pont; 2009. október 29-i Bizottság kontra Finnország ítélet, C-246/08, EU:C:2009:671, 44. pont; 2011. október 27-i GFKL Financial Services ítélet, C-93/10, EU:C:2011:700, 18. pont).
- 22 Ebben az összefüggésben a Bíróság már több alkalommal kimondta, hogy az említett 2. cikk 1. pontja értelmében vett „ellenszolgáltatás fejében teljesített szolgáltatásnyújtás” fogalma azt feltételezi, hogy a nyújtott szolgáltatás és a kapott ellenérték között közvetlen kapcsolat áll fenn (lásd: 1981. február 5-i Coöperatieve Aardappelenbewaarplaats ítélet, 154/80, EU:C:1981:38, 12. pont; 1988. március 8-i Apple and Pear Development Council ítélet, 102/86, EU:C:1988:120, 12. pont; 1994. március 3-i Tolsma-ítélet, C-16/93, EU:C:1994:80, 13. pont; 2009. október 29-i Bizottság kontra Finnország ítélet, C-246/08, EU:C:2009:671, 45. pont; 2011. október 27-i GFKL Financial Services ítélet, C-93/10, EU:C:2011:700, 19. pont).

- 23 Az alapügyben szóban forgó közcélú rádiós műsorszolgáltatással kapcsolatban meg kell állapítani, hogy nem áll fenn a Český rozhlas és a rádiódíjak fizetésére kötelezett személyek között olyan jogviszony, amelynek keretében szolgáltatások kölcsönös nyújtása történik, sem pedig közvetlen kapcsolat e rádiós műsorszolgáltatás és e díj között.
- 24 Ugyanis az említett szolgáltatás nyújtása keretében a Český rozhlas és az említett személyek között semmiféle olyan szerződéses viszony vagy ügylet nem áll fenn, amely az ár kikötését tartalmazza, sem pedig olyan jogi kötelezettségvállalás, amelyben a felek egymással szabadon állapodtak meg.
- 25 Egyébirányt a rádiódíj megfizetésének kötelezettsége nem azon szolgáltatásnyújtásból következik, amelynek e díj a közvetlen ellenértékét képezi, mivel e kötelezettség nem a Český rozhlas által nyújtott közcélú rádiós műsorszolgáltatás azon személyek általi igénybevételehez kapcsolódik, akiket az említett kötelezettség terhel, hanem kizárólag a rádió-vevőkészülékek birtoklásához, mégpedig azok használatától függetlenül.
- 26 Így a rádió-vevőkészülékkel rendelkező személyek kötelesek az említett díjat megfizetni, beleértve azt az esetet is, amikor e készüléket kizárólag a Český rozhlastól eltérő más rádiós műsorszolgáltatók által sugárzott olyan rádiós műsorok hallgatására, mint az e díjtól eltérő más forrásokból finanszírozott kereskedelmi rádiós műsorok, vagy CD-k vagy egyéb digitális adathordozók leolvasására, vagy esetleg olyan más funkciókra használják, amelyekkel e készülékek általában rendelkeznek, és amelyek lehetővé teszik a rádiós műsorok vételét és többszörözését.
- 27 Ezenkívül meg kell jegyezni, hogy a Český rozhlas által nyújtott közcélú rádiós műsorszolgáltatáshoz való hozzáférés szabad, és hogy egyáltalán nem függ a rádiódíj megfizetésétől.
- 28 Ebből következik, hogy az alapügyben szóban forgó közcélú rádiós műsorszolgáltatás jellemzőivel rendelkező ilyen műsorszolgáltatás nem minősül a hatodik irányelv 2. cikkének 1. pontja értelmében vett, „ellenszolgáltatás fejében teljesített” szolgáltatásnyújtásnak.
- 29 Ezen értelmezést nem kérdőjelezheti meg a cseh kormány azon érvelése, miszerint az alapügyben szóban forgó helyzetet egy háromoldalú jogviszony fennállása teszi különlegessé, amelynek keretében a cseh állam a Český rozhlasra bíz egy közcélú rádiós műsorszolgáltatásból álló közérdekű feladatot, és egyúttal biztosítja számára az e szolgáltatás címzettjei által fizetendő, törvény által előírt kötelező díj formájában fennálló díjazást.
- 30 E tekintetben elegendő megjegyezni, hogy még feltételezve is az ilyen háromoldalú jogviszony fennállását, nemcsak hogy nem áll fenn – amint a jelen ítélet 23. pontjában szerepel – a Český rozhlas által nyújtott közcélú rádiós műsorszolgáltatás és az említett díj között közvetlen kapcsolat, de ráadásul – amint ez utóbbinak a jelen ítélet 25. pontjában bemutatott jellemzőiből következik – az nem is minősül e szolgáltatás ára megfizetésének.
- 31 Ugyanez vonatkozik a cseh kormány azon érvére, miszerint a hatodik irányelv 13. cikke A. része (1) bekezdésének q) pontjában előírt mentességnek csak akkor van értelme, ha az olyan közcélú rádiós műsorszolgáltatási tevékenységeket, mint amelyekről az alapügyben szó van, ezen irányelv hatálya alá tartozónak tekintik.
- 32 E tekintetben elég annyit megjegyezni, hogy egyrészt, bár e rendelkezés a „közszolgálati rádió- és televízióintézmények, kivéve azok kereskedelmi jellegű tevékenységeit” mentességét írja elő, az említett rendelkezés csak azzal a feltétellel alkalmazandó, hogy e tevékenységek a hatodik irányelv 2. cikke értelmében véve „a hía alá tartoznak”, másrészt pedig, hogy azt nem lehet az ezen irányelv e 2. cikk által meghatározott hatályát kiterjesztve értelmezni.

- 33 Végül a kérdést előterjesztő bíróság által az alapügyben szóban forgó helyzet és a 2014. március 27-i Le Rayon d'Or ítélet (C-151/13, EU:C:2014:185) alapjául szolgáló ügyben szóban forgó helyzet közötti párhuzammal kapcsolatban meg kell állapítani, hogy e helyzetek nem hasonlók.
- 34 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy ebben az ítéletben, amely azon „ellátási átalány” adóköteles jellegére vonatkozó ügyről szól, amelyet egy nemzeti egészségbiztosítási pénztár a gondozásra szoruló idős személyek bentlakását biztosító intézmények számára a lakói számára nyújtott egészségügyi ellátásokért nyújtott, a Bíróság kimondta, hogy az ezen intézmények által a lakóinak nyújtott szolgáltatások és a kapott ellenérték, vagyis ezen „ellátási átalány” között közvetlen kapcsolat áll fenn, és így az ilyen átalányfizetés az említett intézmények egyike által a lakói számára ellenszolgáltatás fejében nyújtott egészségügyi ellátások ellenértékének minősül, és ezért a hea hatálya alá tartozik.
- 35 Márpedig az alapügyben nemcsak hogy nem áll fenn ilyen kapcsolat a rádiódíj és a Český rozhlas által nyújtott közcélú rádiós műsorszolgáltatás között, hanem – amint már fent szerepelt – e díj megfizetése ráadásul nem is egy kölcsönös szolgáltatásnyújtást magában foglaló jogviszony, ellenben a törvény által előírt kötelezettség teljesítése keretében történik.
- 36 Ilyen körülmények között az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a hatodik irányelv 2. cikkének 1. pontját úgy kell értelmezni, hogy a rádió-vevőkészülék tulajdonosa vagy birtokosa által kötelezően fizetett, jogszabályban előírt díjából finanszírozott, és a törvény által létrehozott rádiós műsorszolgáltató társaság által végzett olyan közcélú rádiós műsorszolgáltatási tevékenység, mint amelyről az alapügyben szó van, nem minősül az e rendelkezés értelmében vett, „ellenszolgáltatás fejében” teljesített szolgáltatásnyújtásnak, és ezért nem tartozik ez említett irányelv hatálya alá.

A költségekről

- 37 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

A tagállamok forgalmi adóra vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról – közös hozzáadottértékadó-rendszer: egységes adóalap-megállapításról szóló, 1977. május 17-i 77/388/EGK hatodik tanácsi irányelv 2. cikkének 1. pontját úgy kell értelmezni, hogy a rádió-vevőkészülék tulajdonosa vagy birtokosa által kötelezően fizetett, jogszabályban előírt díjából finanszírozott, és a törvény által létrehozott rádiós műsorszolgáltató társaság által végzett olyan közcélú rádiós műsorszolgáltatási tevékenység, mint amelyről az alapügyben szó van, nem minősül az e rendelkezés értelmében vett, „ellenszolgáltatás fejében” teljesített szolgáltatásnyújtásnak, és ezért nem tartozik az említett irányelv hatálya alá.

Aláírások